

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Nds/10/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017201975
Dátum vydania rozhodnutia: 09.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1017201975.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: B. G. X., nar.: XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, XX-XXX D., Poľská republika, zastúpený: V4 Legal, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Tvrdeho 4, Žilina, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, za účasti: MANIOM, s.r.o., so sídlom Palárikova 76, Čadca, zastúpený: V4 Legal, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Tvrdeho 4, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu č. 17300-4/2017-BA zo dňa 11. septembra 2017, konajúc o nesúhlase Krajského súdu v Žiline s postúpením veci, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením veci je d ô v o d n ý .

Na konanie a rozhodnutie vo veci je miestne príslušný Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 8Sa/93/2017-52 zo dňa 11.07.2018, právoplatným dňa 23.08.2018, podľa § 13 ods. 3 a § 18 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) postúpil vec na ďalšie konanie Krajskému súdu v Žiline s odôvodnením, že v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, miesto podnikania alebo sídlo; ak takého súdu niet, je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode sa fyzická osoba zdržuje. Žalobcom je fyzická osoba, občan Poľskej republiky. Z obsahu podanej žaloby nepochybne vyplýva, že žalobca mal vykonávať pracovnú činnosť na území Slovenskej republiky u zamestnávateľa MANIOM, s.r.o., Palárikova 76, Čadca. Opísané miesto je nutné vyhodnotiť ako miesto rozhodné pre založenie miestnej príslušnosti správneho súdu. Krajský súd v Bratislave konštatoval, že v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky miestna príslušnosť správneho súdu poľského štátneho občana pracujúceho na území Slovenskej republiky sa spravuje sídlom jeho slovenského zamestnávateľa (1Nds/65/2014). Obdobný postup zvolil Najvyšší súd aj vo veci 1Nds/47/2014, kde konštatoval, že všeobecným súdom cudzieho štátneho príslušníka, ktorý nemá bydlisko na území Slovenskej republiky je súd, v obvode ktorého sa zdržuje (pracuje).

2. Krajský súd v Žiline, ako správny súd, ktorému bola vec postúpená, predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci. Krajský súd v Žiline uviedol, že miestna príslušnosť sa v konaní o žalobe v sociálnych veciach spravuje podľa § 13 ods. 3 SSP, v zmysle ktorého rozhodujúcim kritériom pre posúdenie miestnej príslušnosti súdu je buď adresa trvalého pobytu žalobcu, ktorú žalobca jednoznačne na území Slovenskej republiky nemá, alebo miesto podnikania žalobcu, ktoré žalobca na území Slovenskej republiky rovnako nemá, keďže nepodniká. Čo sa týka posledného kritéria pre založenie miestnej príslušnosti, miesto zdržovania sa žalobcu - fyzickej osoby, podľa Krajského súdu v Žiline z obsahu žaloby, ako aj z obsahu napadnutého rozhodnutia, nevyplýva, že žalobca sa zdržuje v Čadci tak, ako to uviedol Krajský súd v Bratislave. Práve naopak, samotná otázka existencie výkonu činnosti zamestnanca - žalobcu (teda aj zdržovanie) na území Slovenskej republiky je podľa Krajského súdu v Žiline sporná, resp. táto činnosť bola žalovaným vyhodnotená ako činnosť zanedbateľného rozsahu, ekonomicky nie návratná s úmyslom výberu výhodnejšieho systému sociálneho zabezpečenia, pričom žalovaný, rovnako ani žalobca, netvrdili, že táto činnosť mala byť vykonávaná v sídle jeho zamestnávateľa. Podľa Krajského súdu v Žiline zo súdneho spisu nevyplýva, že by sa žalobca zdržiaval v sídle zamestnávateľa, čo by predpokladalo jeho pravidelnú dochádzku do zamestnania, ktoré by bolo na adrese Palárikova 76, Čadca. Krajský súd v Žiline vychádzajúc z obsahu spisu dospel k záveru, že žalobca sa na území jeho obvodu nezdržiava a samotné sídlo zamestnávateľa na území Slovenskej republiky bez ďalšieho nepostačuje ako kritérium miestnej príslušnosti. Krajský súd v Žiline tiež dôvodil, že žalobca pri podaní žaloby neprejavil, resp. neprejavuje vôľu zdržiavať sa v Čadci v sídle jeho zamestnávateľa trvale ani prechodne. V žalobe sa identifikuje adresou na doručovanie písomností na území Poľskej republiky. Krajský súd v Žiline zároveň uviedol, že rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré Krajský súd v Bratislave poukázal, boli vydané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), kedy najvyšší súd podmienky miestnej príslušnosti určoval podľa § 11 ods. 3 OSP z dôvodu, že podmienky miestnej príslušnosti chýbali, alebo ich nebolo možné zistiť. Od účinnosti SSP najvyšší súd takú kompetenciu nemá, keďže v prípade, ak podmienky miestnej príslušnosti chýbajú, je v zmysle § 9 ods. 2 SSP automaticky miestne príslušný Krajský súd v Bratislave. Pre úplnosť Krajský súd v Žiline dodal, že miestnu príslušnosť Krajského súdu v Bratislave danú podľa § 9 ods. 2 SSP určil aj žalobca.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na rozhodnutie o miestnej, vecnej alebo kauzálnej príslušnosti (§ 18 ods. 3 SSP), po tom, ako sa oboznámil s prejednávanou vecou, dospel k záveru, že vec bola Krajskému súdu v Žiline postúpená nesprávne a na konanie a rozhodnutie je miestne príslušný Krajský súd v Bratislave.

4. Z predloženého spisového materiálu krajského súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 17300-4/2017-BA zo dňa 11.09.2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca, č. 44284-1/2014-CA zo dňa 12.09.2014 vo veci zániku sociálneho poistenia zamestnanca. Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, rozhodla tak, že žalobcovi zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti, ako zamestnancovi zamestnávateľa MANIOM, s.r.o., a to dňa 02. septembra 2013 podľa slovenskej legislatívy.

5. Podľa § 9 ods. 1 SSP konanie sa uskutočňuje na tom správnom súde, ktorý je vecne, miestne a kauzálne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

6. Podľa § 9 ods. 2 SSP ak nemožno určiť príslušnosť podľa § 10 až 13, je na konanie príslušný Krajský súd v Bratislave.

7. Podľa § 13 ods. 3 SSP v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiam o poskytovaní právnej pomoci podľa osobitného predpisu, v konaniach podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) a na konanie o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, miesto podnikania alebo sídlo; ak takého súdu niet a žalobcom je fyzická osoba, je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode sa fyzická osoba zdržuje.

8. Podľa § 18 ods. 2 SSP ak správny súd zistí, že nie je vecne, miestne alebo kauzálne príslušný, postúpi vec uznesením príslušnému správneému súdu.

9. Podľa § 18 ods. 3 SSP ak správny súd, ktorému bola vec postúpená správnym súdom tej istej inštancie, nesúhlasí so svojou miestnou príslušnosťou alebo kauzálnou príslušnosťou, predloží vec na rozhodnutie najvyššiemu súdu. Rozhodnutím najvyššieho súdu sú nižšie správne súdy viazané.

10. Citované ustanovenie § 9 ods. 1 SSP zakotvuje zásadu perpetuatio fori, podľa ktorej je pre určenie miestnej príslušnosti rozhodujúci stav v čase začatia konania a trvá až do skončenia sporu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, ak by sa podmienky miestnej príslušnosti počas konania zmenili. V uvedenom zákonom ustanovení je zakotvená zásada, podľa ktorej sa má konanie uskutočňovať na tom súde, ktorý je vecne o miestne príslušný. Znamená to, že zákon trvá na dodržiavaní kritérií stanovených v SSP pre založenie vecnej, miestnej a kauzálnej príslušnosti. Rozhodnutie, na ktorý súd podať žalobu, teda neopončuje na voľnú úvahu účastníka. Pre založenie vecnej a miestnej príslušnosti súdu sú však rozhodujúce iba okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania, t. j. v deň doručenia žaloby na súd. Ak sa konanie začalo na vecne a miestne príslušnom súde, bude sa konanie viesť na tomto súde, teda bude trvať jeho príslušnosť až do skončenia konania (zásada trvania príslušnosti alebo perpetuatio fori). To platí aj vtedy, ak neskôr počas konania dôjde k zmene okolností rozhodujúcich pre určenie príslušnosti (napr. zmena bydliska žalovaného, zmena žaloby, pristúpenie ďalšieho žalovaného do konania, zmena alebo zámena účastníkov). Takáto zmena okolností totiž nemá žiadny vplyv na už raz založenú vecnú ani miestnu príslušnosť, a preto súd nemôže z tohto dôvodu vysloviť svoju vecnú alebo miestnu nepríslušnosť. Inštitút vecnej alebo miestnej nepríslušnosti možno totiž aplikovať iba v prípade, ak súd, na ktorý bola podaná žaloba, nebol v deň jej doručenia vecne alebo miestne príslušný. (Števček, M., Ficová, S., a kol.: Občiansky súdny poriadok, Komentár - I. diel, 2. Vydanie, C. H. Beck, 2012).

11. Ak správny súd zistí právomoc (§ 6 SSP) konať vo veci a nemôže na základe kritérií zákona (§ 10 až 13 SSP) z návrhu na začatie konania zistiť podmienky príslušnosti, odporovalo by ústavnému princípu zákazu denegatio iustitiae (zákaz odmietnutia spravodlivosti), keby z dôvodu nezistenej príslušnosti nekonal. Na odstránenie tejto procesnej prekážky sa do § 9 ods. 2 SSP zakotvila miestna príslušnosť tzv. „zberného súdu“ - Krajského súdu v Bratislave, ktorý bude vo veci konať, ak sa nezistí príslušný správny súd.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval v danej veci za rozhodujúce nesprávne posúdenie miestnej príslušnosti Krajským súdom v Bratislave. V danom prípade je nepochybné, že konanie pred správnym súdom sa začalo na základe žaloby v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP. Preto sa na určenie miestnej príslušnosti správneho súdu v zásade použije ustanovenie § 13 ods. 3 SSP. Základným kritériom pre posúdenie miestnej príslušnosti správneho súdu podľa § 13 ods. 3 SSP je buď adresa trvalého pobytu žalobcu alebo miesto podnikania žalobcu fyzickej osoby alebo miesto zdržovania sa žalobcu fyzickej osoby. Rovnako ako to konštatoval Krajský súd v Žiline, z obsahu žaloby, ako aj z obsahu napadnutého rozhodnutia, nevyplýva, že žalobca sa zdržuje v Čadci tak, ako to uviedol Krajský súd v Bratislave. To isté platí aj o absencii trvalého pobytu alebo miesta podnikania žalobcu na území Slovenskej republiky. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že žalobca v žalobe sám identifikuje adresou na doručovanie písomností na území Poľskej republiky. Na základe uvedeného nie je v tomto prípade možné miestnu príslušnosť správneho súdu určiť podľa pravidla zakotveného v § 13 ods. 3 SSP, a preto sa určí podľa § 9 ods. 2 SSP. Teda na konanie a rozhodnutie v danej veci je miestne príslušný Krajský súd v Bratislave.

13. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. Právne účinky spojené s podaním žaloby alebo iného podania zostávajú pri postúpení sporu zachované.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je

uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.